

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเรียนรู้การสร้างสุขภาวะของเกษตรกร ในชุมชนจากการทำเกษตรธรรมชาติ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบ เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การสนทนากลุ่มกับแหล่งข้อมูลที่เป็นกลุ่มเกษตรกรในชุมชน บ้านห้วยอีค่าง อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลได้รับการตรวจสอบความสมบูรณ์ แยกประเด็นตามเนื้อหาที่ทำการศึกษา วิเคราะห์และนำเสนอโดยการบรรยาย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

เกษตรกรผ่านการเรียนรู้จากการทำเกษตรธรรมชาติทางด้าน ทุน แรงงาน ความสัมพันธ์ การจัดการ เทคโนโลยี ความสัมพันธ์ การมองถึงความสุขอย่างเป็นองค์รวม การเรียนรู้ผ่านรูปแบบจากเกษตรพาณิชย์ จากนั้นจึงปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรธรรมชาติ ส่งผลให้สุขภาวะของเกษตรกรทั้ง สี่ด้าน คือ ด้านกาย จิต สังคม และสิ่งแวดล้อม เกษตรกร สามารถจัดการกับวิถีการดำรงชีวิตจากการทำเกษตรธรรมชาติ เกษตรกรมีเวลาสำหรับพักผ่อน รวมกลุ่มทำกิจกรรม ดำรงชีพอย่างพอเพียง ลดภาระค่าใช้จ่าย นำเสนอบทเรียน ของชุมชนโดยผ่านการดูงาน แลกเปลี่ยน ของเกษตรกรกับหน่วยงานภายนอก การเรียนรู้ จากการทำเกษตรธรรมชาติของเกษตรกรส่งผลให้สามารถจัดการกับบทเรียน ที่เกิดขึ้นใน อดีต และกลับมาทบทวนถึงภูมิปัญญาเดิมที่มี เกษตรกรใช้องค์ความรู้เดิม มาเปรียบเทียบกับองค์ความรู้ใหม่ที่ทำเกษตรเชิงพาณิชย์มาก่อน สังเคราะห์ทั้งสองเข้าด้วยกัน และ นำมาปรับใช้กับเกษตรกร

กระบวนการเรียนรู้ได้ส่งผลให้สุขภาวะทางกายของเกษตรกรดีขึ้น ลดความเครียด ร่างกายได้รับการพักผ่อน มีสันตนาการที่ดี เช่น การพูดคุย การช่วยเหลือแรงงาน การพักผ่อน เป็นต้น ไม่มุ่งเน้นการใช้สารเคมีเหมือนในอดีตที่ผ่านมา และหันมาดำเนินแนวทางใน การดำรงชีพแบบพอเพียง กลับมาทบทวนถึงรากเหง้าที่มี สุขภาวะทางจิต เกษตรกร ลดความเครียดลงและหันมาจัดการกับสุขภาวะทางจิตได้ดีขึ้น โดยอาศัยการเรียนรู้จากเกษตร พาณิชย์มาก่อนเป็นบทเรียนสะท้อนให้เห็นถึงปัญหา แม้ภาระหนี้สินเดิมที่เกิดขึ้นในการทำ เกษตรพาณิชย์ เกษตรกรสามารถมองเห็นถึงปัญหา และพยายามหาแนวทางในการจัดการกับ ปัญหาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ด้านสุขภาวะทางสังคม พบว่าเกษตรกรมีเวลาสำหรับการพูดคุย ทั้งประเด็นการดำเนินชีวิต การอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม เป็นต้น ความสัมพันธ์ในชุมชน อยู่ในระดับที่ดี ระบบเครือข่ายดีมีอยู่สูงภายในชุมชน การช่วยเหลือ การเอามื้อเอารวัน ร่วมกิจกรรม ประชุม งานแต่งงาน งานศพ เช่น ชุมชนชนบทของไทย เป็นต้น การเรียนรู้ จากเกษตรธรรมชาติส่งผลให้สุขภาวะทางสิ่งแวดล้อมดีขึ้น ในการทำกิจกรรม มีเวลาสำหรับ เลี้ยงผีฝ่ายร่วมกัน การทำแนวกันไฟ การดับไฟป่า รวมถึงปริมาณของการใช้น้ำในชุมชน ลดลง การอนุรักษ์ทรัพยากรป่ามีความเข้มแข็งและเกิดผลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม รวมถึง ทรัพยากรมนุษย์

เมื่อสุขภาวะด้านใดด้านหนึ่งดี สุขภาวะทั้ง 3 ด้าน ดีตามไปด้วย เป็นความเกี่ยวเนื่อง ที่เกิดจากผลการเรียนรู้ของเกษตรกรจากเกษตรธรรมชาติส่งผลให้สุขภาวะโดยรวมของชุมชน ดีขึ้นทั้ง 4 ด้าน อย่างสมดุลและยั่งยืน

The main objective of this qualitative research was to study the health circumstance learning of farmers in the natural farming communities. The researcher collected data by the use of formal and informal interviews, focus group discussions, including formal and informal observations. The sources of information were the farmer groups in Houy E-Karng community, Mae Wang district, Chiang Mai province. The collected data were, then, grouped and analyzed relating to the research conceptual framework and objectives.

The results of the study were as follows.

Farmers learnt how to conduct their natural farming including capital, labor, relationships, management, technology, and having good and holistic view of happiness. The learning process passed through the commercial farming, affecting the community's health circumstance in physical, psychological, social and environmental dimensions. This study found that the farmers could manage their ways of living in natural farming much better than commercial matter. The farmers had leisure time, group activities, sufficient lifestyle, and expenditure reduction. Their learning resulted in helping them understanding and reviewing their past experience and lessons. They used their old and existing local wisdom to compare with the new one and, then, integrated both matters harmoniously.

The learning process helped the farmers have better health situations, reducing seriousness with relaxation and better recreation. They farmers focused on ignoring chemical substance usage, but turned to rely on sufficient lifestyle by using their past experience of commercial farming as the problematic lesson. Debts from the commercial farming were gradually managed with better solution. The social situation was reflected that the farmers had enough time for their daily life, conversations, cultural and traditional conservation, and gaining better community relationship. Kinship system was found effective within the community with mutual helps, such as the community activities, meetings, marriages, and funerals. Learning from natural farming affected better environmental health through various community activities such as building check-dams, bush fire prevention and extinguishment, and water usage reduction. The forest resource conservation was found so strength and effective.

When any health matter of the people was found in a better situation, other three health situations should be better too because of their mutual relationships and inter-connection. Additionally, the farmers' learning from natural farming of the holistic health situations was found effective in 4 dimensions with sustainability.